

Rolnummer 535
Arrest nr. 64/93 van 15 juli 1993

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag gesteld door de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Oudenaarde, zetelend in kort geding, bij beschikking van 17 februari 1993, in zake Roland Hietbrink tegen de Belgische Staat.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit waarnemend voorzitter L. De Grève, voorzitter M. Melchior, en de rechters K. Blanckaert, L.P. Suetens, H. Boel, P. Martens en J. Delruelle, bijgestaan door de griffier L. Potoms, onder voorzitterschap van waarnemend voorzitter L. De Grève,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp

Bij beschikking van 17 februari 1993 heeft de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Oudenaarde, zetelend in kort geding, een prejudiciële vraag gesteld, die door het Arbitragehof als volgt is geherformuleerd :

« Schendt artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 9 januari 1991, de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied

1. R. Hietbrink is tot verscheidene gevangenisstraffen veroordeeld wegens opzettelijke slagen en verwondingen, vernieling en bedreiging, bedrieglijke wegneming, onopzettelijke slagen, rijden zonder verzekering en met valse nummerplaat, onder meer bij vonnis van 8 februari 1988 van de Correctionele Rechtbank te Gent en bij vier afzonderlijke vonnissen van 31 maart 1988 van de Correctionele Rechtbank te Oudenaarde; hij is opgesloten in de rijksgevangenis te Oudenaarde.

2. R. Hietbrink stelt dat alle veroordelingen die bij de vijf voormelde vonnissen zijn uitgesproken, na verloop van drie jaar te rekenen vanaf de datum van die vonnissen automatisch zijn uitgewist, met toepassing van artikel 619, Wetboek van Strafvordering.

Zijn vraag tot uitvoering van de uitwissing wordt door de procureur des Konings te Oudenaarde bij brieven van 4 en 11 juni 1991 slechts gedeeltelijk ingewilligd. Bij brief van 16 september 1992 komt de procureur des Konings op die beslissing terug en deelt hij aan de gevangenisdirecteur mede dat, op één enkele uitzondering na, die veroordelingen niet kunnen worden uitgewist.

Als redenen voor de weigering van uitwissing wordt opgegeven dat de desbetreffende straffen een verval van het kiesrecht (artikel 7, 2°, Kieswetboek) tot gevolg hebben, enerzijds, en de zogenaamde « blokvorming » tussen de verschillende veroordelingen, die ertoe leidt dat R. Hietbrink in totaal meer dan twaalf maanden effectieve gevangenisstraf heeft opgelopen, wat relevant is ten aanzien van de uitsluiting van de militaire dienstplicht (artikel 15, § 1, 3° en 4°, van de op 30 april 1962 gecoördineerde dienstplichtwetten) en van de uitsluiting van de dienst als gewetensbezwaarde (artikel 24, § 1, 2° en 3°, van de op 20 februari 1980 gecoördineerde wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarde), anderzijds.

Door de weigering van de uitwissing kan R. Hietbrink niet onmiddellijk de mogelijkheid van een penitentiair verlof genieten en zal hij langer moeten wachten op het voordeel van de voorlopige invrijheidstelling.

3. Bij verzoekschrift van 15 oktober 1992 stelde R. Hietbrink bij de Raad van State tegen voormelde beslissing van de procureur des Konings een beroep tot vernietiging en een vordering tot schorsing in.

Bij arrest nr. 41.120 van 23 november 1992 verwerpt de Raad van State de vordering tot schorsing.

4. Op 14 december 1992 dagvaardt R. Hietbrink de Belgische Staat in kort geding.

De vordering strekt ertoe aan de Staat het bevel op te leggen uitvoering te geven aan de uitwissing van een veroordeling uitgesproken door de Correctionele Rechtbank te Gent op 8 februari 1988, evenals aan de uitwissing van de voornoemde veroordelingen uitgesproken door de Correctionele Rechtbank te Oudenaarde op 31 maart 1988.

Bij beschikking van 17 februari 1993 verklaart de voorzitter van de Rechtbank van Eerste Aanleg te Oudenaarde de vordering ontvankelijk en stelt hij een prejudiciële vraag aan het Arbitragehof.

Die beschikking wordt pas op 18 maart 1993 aan het Arbitragehof overgezonden.

III. De rechtspleging voor het Hof

De prejudiciële vraag is bij het Hof aanhangig gemaakt door de overzending van een expeditie van de voormelde verwijzingsbeslissing, die op 18 maart 1993 op de griffie is ontvangen.

Bij beschikking van dezelfde datum heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen conform de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen reden was tot toepassing van de artikelen 71 en volgende van de voormelde bijzondere wet.

Bij beschikking van 19 maart 1993 heeft het Hof de termijn voor het indienen van een memorie verkort tot twintig dagen.

Van de verwijzingsbeslissing en van voormelde beschikking van 19 maart 1993 is kennisgegeven bij ter post aangetekende brieven van 22 maart 1993 aan de in artikel 77 van de organieke wet vermelde gezagsorganen en personen.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 26 maart 1993.

R. Hietbrink en de Ministerraad hebben ieder bij ter post aangetekende brief van respectievelijk 8 april 1993 en 9 april 1993 een memorie ingediend.

Van voormelde memories is kennisgegeven conform artikel 89 van de organieke wet bij ter post aangetekende brieven van 28 april 1993.

De Ministerraad heeft bij ter post aangetekende brief van 27 mei 1993 een memorie van antwoord ingediend.

Bij beschikking van 3 juni 1993 heeft rechter L. De Grève, ter vervanging van voorzitter F. Debaedts, wettig verhinderd, de zetel aangevuld met rechter H. Boel.

Bij beschikking van 3 juni 1993 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de terechtzitting op 23 juni 1993 vastgesteld, nadat het de prejudiciële vraag had geherformuleerd zoals hiervoor vermeld.

Van die beschikking is aan de partijen, evenals aan hun advocaten, kennisgegeven bij ter post aangetekende brieven van 3 juni 1993.

Bij beschikking van 10 juni 1993 heeft het Hof, op vraag van de raadsman van de Ministerraad, de terechtzitting vervroegd tot 22 juni 1993.

Van die beschikking is aan de partijen, evenals aan hun advocaten, kennisgegeven bij ter post aangetekende brieven van 10 juni 1993.

Op de terechtzitting van 22 juni 1993 :

- zijn verschenen :

. Mr. W. Van Steenbrugge, advocaat bij de balie te Gent, voor R. Hietbrink, Leeuwerikstraat 6A, Zottegem;

. Mr. P. Lemmens, advocaat bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel;

- hebben de rechters-verslaggevers L.P. Suetens en P. Martens verslag uitgebracht;

- zijn voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd conform de artikelen 62 en volgende van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1.1. In zijn memorie preciseert R. Hietbrink eerst dat de prejudiciële vraag niet artikel 1 van de wet van 9 januari 1991 betreft, zoals in de beschikking van 17 februari 1993 is gesteld, maar artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, in de versie die geldt sinds de inwerkingtreding van de wet van 9 januari 1991.

A.1.2. Artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 9 januari 1991, bepaalt dat de automatische uitwissing niet toepasselijk is « op veroordelingen die vervallenverklaringen of ontzettingen inhouden waarvan de gevolgen zich over meer dan drie jaar uitstrekken ... ».

In het kader van de huidige procedure zijn van belang, enerzijds de ontzetting uit het kiesrecht, en anderzijds de uitsluiting van dienst in het leger of als gewetensbezwaarde, respectievelijk opgelegd door artikel 7, 2°, van het Kieswetboek en door artikel 15 van de gecoördineerde dienstplichtwetten of artikel 24 van de gecoördineerde wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden.

A.1.3. R. Hietbrink is van oordeel dat de voornoemde ontzettingen enkel tegen Belgische onderdanen en niet tegen in België verblijvende en veroordeelde vreemdelingen kunnen worden aangevoerd en ziet daarin een schending van de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet.

A.2.1. In zijn memorie stelt ook de Ministerraad dat de prejudiciële vraag in werkelijkheid betrekking heeft op artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 9 januari 1991.

A.2.2. De Ministerraad zet vervolgens de feiten en de voorafgaande rechtspleging uiteen en schetst het wettelijk kader.

A.2.3. De Ministerraad betoogt dat tussen Belgen en in België verblijvende en veroordeelde vreemdelingen geen verschil in behandeling « in de zin zoals beschreven in de verwijzigingsbeslissing » bestaat : de bij artikel 619, tweede lid, vastgelegde uitzondering op de automatische uitwissing van de veroordeling geldt immers zowel voor Belgen als voor vreemdelingen. Er is immers niets vreemds aan de verbinding van een ontzetting uit de voornoemde rechten met een veroordeling van een vreemdeling. Weliswaar zal die ontzetting in feite niet tot gevolg hebben dat het kiesrecht zelf en de andere rechten aan de vreemdeling worden ontnomen. Dat belet evenwel niet dat de juridische gevolgen van een ontzetting, op andere vlakken dan die van de uitoefening van het betrokken recht zelf, zonder onderscheid op Belgen én op vreemdelingen kunnen wegen.

Er is derhalve geen schending van de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet, aldus de Ministerraad.

A.3. In zijn memorie van antwoord herhaalt de Minis terraad zijn standpunt en acht hij het niet nodig - « in het licht van wat terzake in de memorie van de heer Hietbrink is uiteengezet » - bijkomende beschouwingen toe te voegen.

- B -

B.1. Artikel 619 van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 9 januari 1991 betreffende de uitwissing van veroordelingen en het herstel in eer en rechten in strafzaken, regelt de uitwissing van veroordelingen, dit is een vorm van herstel in eer en rechten die door het eenvoudig verloop van een termijn plaatsvindt.

Die bepaling luidt als volgt :

« Veroordelingen tot politiestrafen, veroordelingen tot correctionele hoofdgevangenisstraffen van ten hoogste zes maanden, veroordelingen tot correctionele geldstraffen van ten hoogste 500 frank en tot geldstraffen ongeacht hun bedrag, opgelegd krachtens het koninklijk besluit van 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer, worden uitgewist na verloop van drie jaar vanaf de dag van de rechterlijke eindbeslissing waarbij ze zijn uitgesproken.

Het vorige lid is niet van toepassing op veroordelingen die vervallenverklaringen of ontzettingen inhouden waarvan de gevolgen zich over meer dan drie jaar uitstrekken, tenzij het gaat om veroordelingen die het verval inhouden van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid, uitgesproken op grond van de bepalingen van het koninklijk besluit van 16 maart 1968 tot coördinatie van de wetten betreffende de politie over het wegverkeer ».

B.2. In het huidige geval zijn, volgens de beschikking waarbij de prejudiciële vraag is gesteld, de ontzettingen die de uitzonderingsbepaling van artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering in werking stellen en derhalve de uitwissing verhinderen: de ontzetting uit het kiesrecht, de uitsluiting van de militaire dienstplicht en de uitsluiting van de dienst als gewetensbezwaarde.

Die ontzettingen worden als volgt geregeld :

- Artikel 7, 2°, van het Kieswetboek :

« In de uitoefening van het kiesrecht worden geschorst en tot de stemming mogen niet worden toegelaten zolang die onbekwaamheid duurt :

...

2° Zij die tot een correctionele hoofdgevangenisstraf van ten minste drie maand zijn veroordeeld uit hoofde van een opzettelijk wanbedrijf of tot een militaire gevangenisstraf van ten

minste drie maand.

De onbekwaamheid duurt zes jaar wanneer de straf drie maand tot minder dan drie jaar bedraagt en twaalf jaar, wanneer de straf ten minste drie jaar bedraagt. »

- Artikel 15, § 1, 3° en 4°, van de gecoördineerde dienstplichtwetten :

« Wordt van de dienst uitgesloten :

...

3° Hij die bij één of meer vonnissen of arresten onvoorwaardelijk veroordeeld is tot één of meer gevangenisstraffen, bedragende gezamenlijk ten minste zes maanden, wegens één of meerdere feiten, gekwalificeerd als misdaad of poging tot misdaad, of wegens alle wanbedrijven omschreven bij de artikelen 373, 377, 379 tot 381, 383 tot 386, 463, 464, 466, 491, 493, 494 en 496 van het Wetboek van Strafrecht;

4° Hij die bij één of meerdere vonnissen of arresten onvoorwaardelijk tot één of meer gevangenisstraffen, bedragende te zamen ten minste twaalf maanden, wegens alle opzettelijke wanbedrijven, is veroordeeld. »

- Artikel 24, § 1, 2° en 3°, van de gecoördineerde wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden :

« Van de dienst bedoeld in de artikelen 18 en 19 wordt uitgesloten :

...

2° Hij die door één of meerdere vonnissen of arresten is veroordeeld tot één of meer onvoorwaardelijke straffen die samen ten minste zes maanden gevangenisstraf bedragen, wegens één of meer feiten die als misdaad of poging tot misdaad worden beschouwd of wegens elk misdrijf waarvan sprake in de artikelen 373, 377, 379 tot 381, 383 tot 386, 463, 464, 466, 491, 493, 494 en 496 van het Wetboek van Strafrecht;

3° Hij die door één of meer vonnissen of arresten is veroordeeld tot één of meer onvoorwaardelijke straffen die samen ten minste twaalf maanden gevangenisstraf bedragen wegens elk moedwillig misdrijf. »

B.3. Voormelde bepalingen worden door de rechter die de prejudiciële vraag heeft gesteld, als volgt geïnterpreteerd :

« De ontzetting uit voormelde rechten kan alleen Belgen betreffen, vermits men om deze rechten te genieten de Belgische nationaliteit moet bezitten.

Dit betekent dat bij veroordeling tot dezelfde straf van een Belg en een vreemdeling, deze straf ten opzichte van een vreemdeling automatisch zal worden uitgewist na drie jaar, terwijl de Belgische onderdaan de procedure van herstel in eer en rechten zal moeten volgen, die veel strengere voorwaarden oplegt. »

B.4. Het staat niet aan het Arbitragehof een interpretatie van een wettelijke bepaling op te leggen aan de rechter die een prejudiciële vraag stelt.

Het Arbitragehof vermag enkel aan te duiden in welke interpretatie een wettelijke bepaling de grondwettelijke bevoegdheidsregels of de artikelen 6, *6bis* of 17 van de Grondwet schenden.

B.5. In de interpretatie die wordt vooropgesteld door de rechter die de prejudiciële vraag heeft gesteld, worden personen die zijn veroordeeld tot dezelfde straffen die ontzettingen of uitsluitingen inhouden, verschillend behandeld ten aanzien van de uitwissing van die straffen, vermits de straffen opgelegd aan vreemdelingen wel zouden kunnen worden uitgewist met toepassing van artikel 619, eerste lid, van het Wetboek van Strafvordering, terwijl de straffen opgelegd aan personen met de Belgische nationaliteit onder de uitzondering van artikel 619, tweede lid, zouden vallen en dus niet zouden kunnen worden uitgewist.

Dat verschil in behandeling tussen vreemdelingen en Belgen steunt uitsluitend op de nationaliteit van de betrokkene. Een dergelijk onderscheid is niet redelijk verantwoord.

In de door de rechter vooropgestelde interpretatie schendt artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet.

B.6. Het Arbitragehof stelt evenwel vast dat een andere interpretatie mogelijk is.

De tijdelijke ontzetting uit het kiesrecht is, naar luid van artikel 7, 2°, van het Kieswetboek, het noodzakelijk en automatisch gevolg van elke « correctionele hoofdgevangenisstraf van ten minste drie maand », ongeacht de nationaliteit van de veroordeelde.

Ook de uitsluiting van de militaire dienstplicht, geregeld bij artikel 15, § 1, van de gecoördineerde dienstplichtwetten, alsmede de uitsluiting van de dienst als gewetensbezwaarde, geregeld bij

artikel 24, § 1, 2° en 3°, van de gecoördineerde wetten houdende het statuut van de gewetensbezwaarden, zijn het noodzakelijk en automatisch gevolg van « één of meer straffen die samen ten minste zes maanden gevangenisstraf bedragen », ongeacht de nationaliteit van de veroordeelde.

De gelijkheid van de veroordeelden ten aanzien van de wettelijke gevolgen van een veroordeling, ongeacht hun persoonlijke situatie, is een algemeen toepasselijk beginsel.

Weliswaar zal de ontzetting uit het kiesrecht en de uitsluiting van de militaire dienstplicht of van de dienst als gewetensbezwaarde in beginsel zonder nuttig gevolg blijven ten aanzien van vreemdelingen. Dat belet evenwel niet dat de gevolgen die verbonden zijn aan de aard van de veroordeling, van toepassing zijn op iedere veroordeelde, en dit ongeacht zijn nationaliteit.

Door een ontzetting of uitsluiting uit bepaalde rechten te verbinden aan bepaalde veroordelingen, geeft de wetgever aan dat hij een bijzonder belang hecht aan die veroordelingen en dat hij de betrokkene aan een bijkomende straf of beveiligingsmaatregel wil onderwerpen. Het ligt in het verlengde van die opvatting dat delinquenten die een dergelijke veroordeling hebben opgelopen, wegens dat objectieve feit slechts krachtens een rechterlijke beslissing herstel in eer en rechten kunnen verkrijgen. Of de delinquent ook effectief het feitelijk genot van de betrokken rechten heeft verloren, is irrelevant ten aanzien van de bepaling van artikel 619, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij de wet van 9 januari 1991.

In die interpretatie bestaat er geen verschil in behandeling tussen Belgen en vreemdelingen en schendt voormeld artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet niet.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

In de door de verwijzende rechter gegeven interpretatie, schendt artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 9 januari 1991, de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet.

In de onder B.6 gegeven interpretatie, schendt artikel 619, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, gewijzigd bij artikel 1 van de wet van 9 januari 1991, de artikelen 6 en *6bis* van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, conform artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 15 juli 1993.

De griffier,

De wnd. voorzitter,

L. Potoms

L. De Grève